

УДК 657.1

Радіонова Н.Й., д.е.н., проф.,
Очеретяна Н.В., здобувачка освіти,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ПОКАЗНИКІВ БАЛАНСУ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансовий аналіз є важливим для ефективного управління підприємством, оскільки він дозволяє оцінити фінансовий стан підприємства, виявити проблемні місця та приймати обґрунтовані управлінські рішення. Одним із ключових інструментів фінансового аналізу є оцінка показників балансу підприємства. Баланс є одним з основних фінансових звітів підприємства, який відображає фінансовий стан суб'єкта на певний момент часу. Ця форма звітності становить найбільший інтерес для всіх користувачів фінансової інформації, оскільки саме баланс показує залежність підприємства від власних і позикових джерел фінансування, стан фінансових стосунків з постачальниками і покупцями, напрямки інвестиційної діяльності підприємства та джерел його фінансування. Ефективна оцінка показників балансу дозволяє керівництву приймати обґрунтовані рішення, а стейкхолдерам - оцінювати фінансову стабільність та прибутковість підприємства [2, с. 521]. Ефективно застосована методика оцінки балансу допомагає уникнути фінансових ризиків, виявити можливості для оптимізації активів, підвищення рівня капіталу та покращення стану зобов'язань підприємства. Таким чином, розробка дієвої моделі оцінки показників балансу є важливим завданням для кожного підприємства. Проблема полягає у тому, що існують різні методичні підходи до аналізу показників балансу підприємства й невірно інтерпретовані результати можуть дати неоднозначну чи викривлену інформацію. Це може призвести до невірного визначення показників діяльності підприємства, ускладнювати

прийняття обґрунтованих управлінських рішень та знижувати довіру з боку інвесторів та кредиторів [3, с. 122].

Оцінка балансу підприємства є важливим етапом фінансового аналізу, який дозволяє зрозуміти фінансовий стан підприємства, його фінансову стійкість і здатність задовольняти поточні і майбутні зобов'язання. Серед основних методичних засад оцінки балансу підприємства слід зазначити:

1. Аналіз структури активів і пасивів. Перш ніж розпочати оцінку балансу, важливо розібратися в структурі активів (що включає поточні та необоротні активи) та пасивів (зобов'язання та власний капітал). Аналізуючи склад і структуру активів, необхідно звернути увагу на зміну питомої ваги необоротних і оборотних активів. Доцільно зауважити, що для забезпечення належної фондоддачі необоротних активів оборотні активи повинні складати не менше 40% в активах підприємства. Крім того, необхідно дослідити величину та темпи зростання (зниження) активів як в цілому по підприємству, так і за основними їх складовими. В процесі аналізу складу та структури пасивів підприємства слід звернути увагу на зміну:

- величини й питомої ваги власного капіталу у сукупному капіталі як в цілому, так за основними його складовими;
- темпів зростання (зниження) величини власного капіталу в порівнянні з темпами зростання (зниження) величини необоротних активів;
- складу і питомої ваги довгострокових і поточних зобов'язань;
- темпів зростання (зниження) величини поточних зобов'язань у порівнянні з темпами зростання (зниження) величини оборотних активів [1].

З урахуванням названих чинників можна зробити висновки про якісні зміни, що відбулися у майновому стані підприємства, прийняти необхідні управлінські рішення на майбутнє.

2. Порівняння з іншими періодами. Оцінка балансу повинна включати аналіз динаміки показників балансу підприємства за попередні періоди. Аналіз

абсолютних й відносних змін основних показників дозволить виявити тенденції.

3. Розрахунок фінансових коефіцієнтів. Використання методу розрахунку коефіцієнтів дуже поширене для оцінки фінансового стану підприємства. Традиційно розраховують коефіцієнти ліквідності, коефіцієнти платоспроможності, коефіцієнти рентабельності, коефіцієнти ділової активності, тощо.

4. Оцінка ризиків. Дані балансу дозволяють робити оцінку можливих ризиків, пов'язаних з активами та зобов'язаннями підприємства, таких як кредитний ризик, ризик ліквідності тощо.

Крім того, слід звернути увагу на врахування особливостей виду економічної діяльності підприємства. Норми та стандарти можуть відрізнятися в залежності від галузі, в якій функціонує підприємство, тому для правильної інтерпретації важливо враховувати особливості виду його економічної діяльності.

Отже, застосування ефективних методичних підходів до оцінки балансу допомагає уникати фінансових ризиків, забезпечує стабільність фінансового стану підприємства й сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень, що сприяє успішному управлінню фінансами підприємства.

Література

1. Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0006626-06> (дата звернення: 11.04.2024)

2. Мощенський С. Г. Бухгалтерський баланс як засіб комунікації зацікавлених сторін бізнесу в інформаційній економіці / С. Г. Мощенський // Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. – Випуск 19. – С. 519-522.

3. Радіонова Н. Й. Фінансова звітність підприємства через призму його аналітичних потреб / Н. Й. Радіонова // Синергетичні драйвери розвитку обліку, податкового аудиту та бізнес-аналітики = Synergetic drivers of development of accounting, tax audit and business analytics : збірник тез за матеріалами II Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, м. Ірпінь, 28 квітня 2023 року. – Ірпінь : Державний податковий університет, 2023. – С. 120-123.